

Norges best styrte kommuner – Kvalitetsindeksen 2024 Metodebeskrivelse

VERSJON 12.8.2024

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

OPPDAGSGIVER: Storebrand Livsforsikring
RAPPORTENS TITTEL: Norges best styrte kommuner – Kvalitetsindeksen 2024
Metodebeskrivelse
ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A. Brox
KVALITETSSIKRET AV: Rune Holbæk og Øystein Neegaard
FOTOGRAFI I RAPPORT: Shutterstock.com
DATO: 12.8.2024

Forord

Denne rapporten beskriver et verktøy for å måle kvalitet i kommunale tjenester. Kommunene er sammenlignet på grunnlag av data fra 2023, lansert per juni 2024. Vi har kalt målingen Kvalitetsindeksen 2024. Nytt i kvalitetsindeksen er at vi nå også mäter over tid og det er resultater både for 2021, 2022 og 2023 i indeksen.

Agenda Kaupang har allerede laget en måling av *Norges best styrte kommuner*, der kvalitet, kostnader og finansier vektes likt. Denne målingen har vi kalt Kommuneindeksen 2024. Kvalitetsindeksen erstatter Kommunebarometeret i målingen av kvalitet og er et vedlegg til hovedrapporten om *Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2024*.

Kvalitetsindeksen er under utvikling. Vi tar gjerne imot forslag til forbedring. Det gjelder både valg av indikatorer og vektning av indikatorer. Vi takker for gode diskusjoner om indikatorene med ledergruppene i Kongsberg, Risør og Gjerdrum kommuner.

Rapporten er laget på oppdrag fra Storebrand Livsforsikring. Prosjektet er et spleislag mellom Storebrand og Agenda Kaupang. Vi vil takke for godt samarbeid med Storebrand.

Agenda Kaupang har alt ansvar for eventuelle feil og mangler.

Denne rapporten inneholder en oppsummering av resultatene. Det samlede datagrunnlaget kan hentes på www.agendakaupang.no.

Oslo, august 2024

Agenda Kaupang

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Mandat og metode	6
2.1	Kommunale tjenester versus samfunnsutvikling	6
2.2	Vektning av tjenestene	7
2.3	Kvalitetsindikatorer	8
2.4	Vektning av kvalitetsindikatorer	8
2.5	Tyngdepunkt og spredning	8
2.6	Manglende data og feil data	9
2.7	Sammenligning med Kommunebarometeret	10
3	Resultater	12
3.1	Kvalitet	12
3.2	Best styrt	12
3.3	Kostnader og kvalitet	12
4	Administrasjon	14
4.1	Indikatorer	14
4.2	Datagrunnlag	14
5	Barnehage	15
5.1	Indikatorer	15
5.2	Datagrunnlag	15
6	Barnevern	16
6.1	Indikatorer	16
6.2	Datagrunnlag	16
7	Bolig	17
7.1	Indikatorer	17
7.2	Datagrunnlag	17
8	Brann	18
8.1	Indikatorer	18
8.2	Datagrunnlag	18
9	Grunnskole	19
9.1	Indikatorer	19
9.2	Datagrunnlag	20
10	Helse	21
10.1	Indikatorer	21
10.2	Datagrunnlag	21

11 Kultur	22
11.1 Indikatorer	22
11.2 Datagrunnlag.....	22
12 Plan	23
12.1 Indikatorer	23
12.2 Datagrunnlag.....	23
13 Pleie og omsorg.....	24
13.1 Indikatorer	24
13.2 Datagrunnlag.....	25
14 Samferdsel	26
14.1 Indikatorer	26
14.2 Datagrunnlag.....	26
15 Sosial	27
15.1 Indikatorer	27
15.2 Datagrunnlag.....	27
16 Vann, avløp og renovasjon	28
16.1 Indikatorer	28
16.2 Datagrunnlag.....	28
Vedlegg: Indikatorer.....	29

1 Sammendrag

Problemstilling

Kommunene leverer viktige tjenester til innbyggerne. Det er viktig å måle hvordan kommunene gjør jobben sin. Vi mener god kommunal styring betyr effektiv drift og gode finanser. Effektivitet betyr gode tjenester og lave kostnader. Agenda Kaupang har i dag verktøy for å sammenligne kommuner når det gjelder finanser og kostnader. Vi har manglet et verktøy for å måle kvalitet.

Denne rapporten beskriver et nytt verktøy for å måle kvalitet på kommunale tjenester. Rapporten beskriver målemetode, samlede resultater og har et kapittel om hver tjeneste.

Resultater

Vi mener vi har løst de viktigste problemene på en akseptabel måte.

- Vi har funnet fram til interessante indikatorer for de fleste kommunale tjenester.
- Vi har klart å hente ut data på en tilstrekkelig enkel måte med akseptabelt frafall.
- Vi har klart å lage en datamodell med akseptabel størrelse og kompleksitet.
- Vi har løst problemene med missing data på en akseptabel måte.
- Vi mäter avstanden mellom kommunene ved hjelp av standardavvik.

Kommuneindeksen sammenligner kommunenes resultater de tre siste årene (2021, 2022 og 2023). Hypotesen er at kommunene med de beste resultatene er de kommunene som er best styrt. De har kanskje noe interessant å lære bort.

25 på topp i Kvalitetsindeksen for 2024 framgår av tabellen under. Bykle var best, slik de også var i fjor. Verdien for hver kommune uttrykker gjennomsnittlig standardavvik fra gjennomsnittet. Bykle var i gjennomsnitt mer enn et halvt standardavvik bedre enn gjennomsnittet på de 84 indikatorene i målingen. Data er hentet fra 2023.

Utvikling siste tre år				
Region	Gjennomsnit t på Indeks kvalitet	Rang kvalitet	rang kvalitet i fjor	rang kvalitet i forfjor
4222 Bykle	0,57	1	1	2
3040 Nesbyen	0,45	2	11	5
4650 Gloppe	0,45	3	2	1
4629 Modalen	0,43	4	7	32
1133 Hjelmeland	0,39	5	19	8
3434 Lom	0,35	6	25	10
1151 Utsira	0,35	7	3	3
1121 Time	0,31	8	21	47
3439 Ringebu	0,29	9	15	27
3822 Nissedal	0,29	10	6	63
4619 Eidfjord	0,28	11	167	303
1114 Bjerkreim	0,27	12	173	70
4644 Luster	0,27	13	9	7
3039 Flå	0,26	14	103	14
4224 Åseral	0,26	15	13	24
3006 Kongsberg	0,25	16	18	46
3016 Rakkestad	0,25	17	78	118
3425 Engerdal	0,24	18	74	108
1516 Ulstein	0,24	19	16	45
4640 Sogndal	0,23	20	34	113
4202 Grimstad	0,23	21	90	15
4648 Bremanger	0,23	22	59	66
4227 Kvinesdal	0,23	23	5	39
4649 Stad	0,23	24	92	128
3405 Lillehammer	0,22	25	67	93

2 Mandat og metode

2.1 Kommunale tjenester versus samfunnsutvikling

Kvalitetsindeksen omfatter ikke hele spekteret av kommunale oppgaver. Kommunen er både samfunnsutvikler og tjenesteprodusent. Kvalitetsindeksen omfatter kommunens lovpålagte tjenester. Det betyr at noen temaer vil falle utenfor måleverktøyet. Det gjelder for eksempel

- Næringsutvikling
- Det frivillige kulturlivet
- Innbyggertallet
- Miljø/utslipp
- Folkehelse (delvis)

Tjenesteinndelingen er basert på kommunens lovpålagte tjenesteregnskap (KOSTRA-funksjonene). 70 funksjoner deles inn i 16 tjenester.

1. Grunnskole: 202 grunnskole (undervisning), 213 VO, 215 SFO, 222 skolelokaler og 223 skoleskyss
2. Barnehage: 201 barnehage (ordinært tilbud), 211 styrkingstiltak, 221 barnehagelokaler
3. Barnevern: 244 barnevernstjeneste, 251 hjelpetiltak, 252 plassering
4. Pleie og omsorg: 234 aktivisering, 253 pleie i institusjon, 254 pleie i hjemmet, 256 døgntilbud, 261 lokaler institusjon
5. Helse: 232 forebyggende helse (barn), 233 annen forebyggende helse, 241 behandling
6. Sosial: 242 sosialkontoret, 243 rus/psykiatri, 273 vernet arbeid, 275 introduksjons-ordningen, 281 sosialhjelp
7. Kultur: 231 fritidsklubber, 370-386
8. Kirke: 390 DNK, 392 andre trossamfunn, 393 gravplasser
9. Brann: 338 forebygging, 339 beredskap
10. Plan: 301 plan, 302 byggesak, 303 kart/oppmåling, 335 parkdrift, 360 miljø
11. Samferdsel: 330 bedrifter (havn og parkering), 332 kommunal vei
12. Bolig: 265 kommunale boliger, 283 etableringshjelp, 315 boligbygging
13. Næring: 321 konsesjonskraft, 322 kraftomsetning, 325 næringstiltak
14. Landbruk: 329 landbruksforvaltning
15. Administrasjon: Funksjonene 100 politikk, 110 kontroll, 120 adm, 121 felles eiendom, 130 lokaler adm, 180 diverse felles, 285 utenom kommunale ansvar
16. Vann, avløp og renovasjon: 340-359

De skattefinansierede tjenestene som er minst lovpålagt er kultur, samferdsel og næring. VAR og feiing er selvfinansiert med huseieravgifter.

Vi holder følgende tjenester utenfor målingen, fordi tjenestene primært er samfunnsutvikling, ikke produksjon av velferdstjenester:

- Kirke
- Næring
- Landbruk

2.2 Vekting av tjenestene

Vi vil vekte tjenestene etter deres andel av kommunens driftskostnader. Det er den empiriske metoden, i motsetning til den normative (å bestemme det skjønnsmessig). Staten bruker den empiriske metoden for å tildele rammetilskudd til kommunene.

Vi har valgt å bruke brutto driftsutgiftene som grunnlag for vektingen av de ulike tjenesteområdene. Det er disse pengene kommunestyret må skaffe gjennom frie inntekter, eiendomsskatt og egenbetaling. Utgangspunktet for vektingen er videreført i Kvalitetsindeksen 2024 fra fordelingen av driftsutgiftene i kommunene mellom 12 tjenesteområder i 2020 vist i tabellen nedenfor.

Tabell 1: Brutto driftsutgifter i kommunale tjenester 2020. Kilde: KOSTRA

Tjeneste	Tjeneste navn	Brutto driftsutgifter 2020	Andel brutto	Relevante tjenester	Andel relevante tjenester	Vekt i kvalitetsmåling
1	Barnehage	54 860 531	12,1 %	54 860 531	12,4 %	13 %
2	Grunnskole	87 682 124	19,4 %	87 682 124	19,8 %	20 %
7	Kultur	17 948 190	4,0 %	17 948 190	4,1 %	4 %
8	Kirke	3 946 906	0,9 %		0,0 %	0 %
9	Pleie og omsorg	130 534 048	28,8 %	130 534 048	29,5 %	30 %
11	Helse	23 644 830	5,2 %	23 644 830	5,4 %	5 %
12	Sosial	18 986 680	4,2 %	18 986 680	4,3 %	4 %
13	Barnevern	13 881 470	3,1 %	13 881 470	3,1 %	3 %
14	Administrasjon	35 962 959	7,9 %	35 962 959	8,1 %	8 %
16	Brann og redning	6 808 640	1,5 %	6 808 640	1,5 %	2 %
17	Plan mm	7 988 345	1,8 %	7 988 345	1,8 %	2 %
18	Samferdsel	9 939 584	2,2 %	9 939 584	2,2 %	2 %
19	Bolig	9 995 102	2,2 %	9 995 102	2,3 %	2 %
20	Næring	6 040 358	1,3 %		0,0 %	0 %
22	Landbruk	869 760	0,2 %		0,0 %	0 %
23	VAR	23 646 523	5,2 %	23 646 523	5,4 %	5 %
Sum eks pensjonskorrekSJoner		452 736 050	100,0 %	441 879 026	100 %	100 %

I tabell 2 viser vi hvordan fordelingen mellom de ulike tjenestene har utviklet seg når vi ser på netto driftsutgifter i kommunesektoren i 2023.

Tabell 2: Netto utgifter 2023 fordelt på ulike oppgaver i milliarder kroner. Alle kommuner. Tjenester som er merket med blått, er minst styrt av lovpålagede tjenester. Kilde SSB 12367: Detaljerte regnskapstall drifts-regnskapet, kommunekonsern og -kasse, etter region, funksjon, statistikkvariabel, regnskapsomfang, art og år eksklusiv inntekter under Vann, avløp og renovasjon og fellesutgifter

Tjeneste	Netto driftsutgift i mrd i 2023	Prosentvis fordeling 2023
Administrasjon	32,2	7,1 %
Barnehage	61,1	13,5 %
Barnevern	16,2	3,6 %
Bolig	2,7	0,6 %
Brann og redning	6,2	1,4 %
Grunnskole	98,9	21,8 %
Helse	26,2	5,8 %
Kirke	3,8	0,8 %
Kultur	18,4	4,1 %
Landbruk	0,8	0,2 %
Næring	-3,3	-0,7 %
Plan mm	6,9	1,5 %
Pleie og omsorg	145,9	32,2 %
Samferdsel	7,8	1,7 %
Sosial	29,3	6,5 %
Totalsum	453,0	

94,1 prosent av kommunenes netto driftsutgifter i 2023 gikk til de tjenesteområdene som er mest styrt av lovpålagte oppgaver. I tillegg viser vi her at pleie og omsorg, med 32,2 prosent av de totale utgiftene, er det klart største tjenesteområdet. Deretter følger grunnskolen, med 21,8 prosent. Ser vi samlet på de to største sektorene, utgjør de omtrent 73,3 prosent av utgiftene (grunnskole/barnehage 35,3 prosent og pleie og omsorg / helse 38 prosent).

2.3 Kvalitetsindikatorer

Vi baserer oss på alminnelig anerkjente kriterier for å måle tjenestekvalitet. Vi prøver å sammenligne output i tjenestene (resultatene) i stedet for input (innsatsfaktorene). Stor ressursinnsats gir ikke nødvendigvis gode tjenester. Det viktigste er nytteverdien for brukeren, slik han selv opplever det.

Samtidig må vi ta hensyn til lovpålagte krav til tjenestene og de kvalitetskrav som er bygget inn i loven. Dette kan gjelde både prosesskrav (saksbehandlingstider) og innsatsfaktorer (bemanningsnormer, kompetansekrav). I mange kommunale tjenester mangler det måling av resultatene. Det gjelder for eksempel i barnehagene og i eldreomsorgen. I disse tjenestene må vi velge mer indirekte indikatorer.

Vi har valgt å legge stor vekt på kommunens strategi i tjenesten. Vår måling belønner kommuner som jobber med tidlig innsats, tverrfaglig innsats og mestringsstrategier. Det gjelder å komme tidlig inn i sakene, samarbeide om løsninger og mobilisere brukernes egne ressurser.

Vi har følgende hierarki av indikatorer:

1. Resultater for brukeren (læringsutbytte og trivsel i grunnskolen)
2. Riktig strategi i tjenesten (hjelpe tiltak i barnevernet i stedet for omsorgsovertakelse)
3. God prosess (rask saksbehandling, korrekt saksbehandling)
4. Høy kompetanse (andel ansatte med høyskole)
5. Høy bemanning/ressursinnsats (bemanningsfaktor)

Det kan være opptil 10–20 kvalitetsindikatorer i hver tjeneste. Antall indikatorer bør stå i forhold til vekten av tjenesten. En tommelfingerregel er en indikator per prosent samlet vekt. Det vil si 5 indikatorer i en tjeneste som teller 5 % i målingen. Det er til sammen 84 indikatorer i målingen.

2.4 Vekting av kvalitetsindikatorer

Alle indikatorene er nødvendigvis ikke like viktige. Vi har ingen objektiv eller empirisk metode for å vekte kvalitetsindikatorene innenfor hver tjeneste.

I utgangspunktet vil vi vekte indikatorene etter beste skjønn. Vi har testet våre vurderinger på noen utvalgte kommuner, for å få en god diskusjon om vektene.

2.5 Tyngdepunkt og spredning

Vi har valgt å måle avstanden mellom kommunene ved å sammenligne dem med kommune-gjennomsnittet. Kommunegjennomsnittet er gjennomsnittet av kommunenes resultater, der alle kommunene teller like mye. Vi sammenligner ikke med landsgjennomsnittet, der kommunene vektes etter størrelse.

Vi mäter avstanden fra gjennomsnittet. Det varierer hva som er best:

1. Mye er best: Det gjelder for eksempel andel piper feid siste fire år. Hvis din kommune har 50 % og landsgjennomsnittet er 25 %, får din kommune en positiv karakter.

2. Lite er best: Det gjelder for eksempel antall branner per innbygger siste år. Hvis gjennomsnittet er én brann per 1000 innbygger og dere har 0,5 brann per innbygger, får din kommune en positiv karakter.

Ekstreme verdier kan skyldes feilrapportering. Vi har satt maksimale verdier for de enkelte indikatorene. Man kan for eksempel ikke behandle mer enn 100 % av undersøkelsene i barnevernet innen lovpålagt frist.

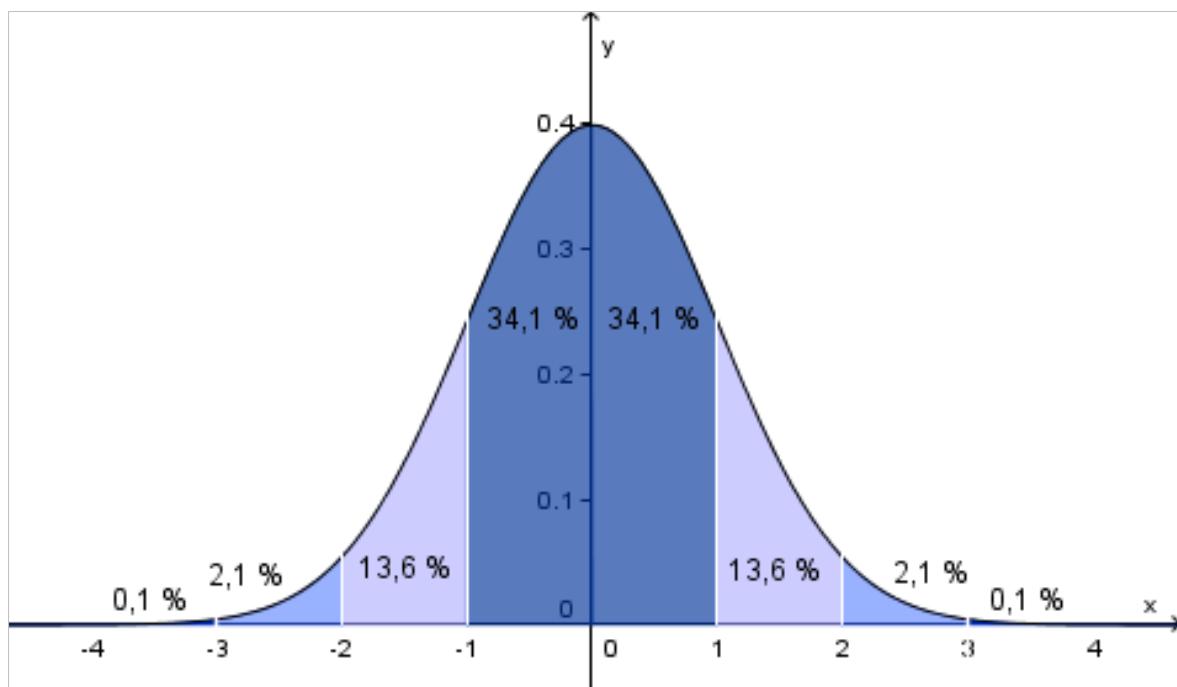
Avstanden fra gjennomsnittet kan måles som absolutt forskjell eller den kan måles med standardavvik. Vi har valgt å bruke standardavvik. På den måten sikrer vi at indikatorer med stor variasjon ikke får for stor vekt. Noen indikatorer viser ekstreme forskjeller mellom kommunene. Det gjelder for eksempel andel piper feid per år. Andelen kan variere fra 0 til 100 %. Andre indikatorer har liten variasjonsbredde, for eksempel resultater på nasjonale prøver.

I en normalfordeling vil verdiene fordele seg slik:

- Gjennomsnittet har standardavvik 0
- 38 % av verdiene er innenfor +- 0,5 standardavvik
- 68 % av verdiene er innenfor +- 1 standardavvik
- 95 % av verdiene er innenfor +- 2 standardavvik

Hvis kommunen i gjennomsnitt ligger 0,5 standardavvik over gjennomsnittet, er det ikke veldig mye. 31 % av verdiene i en tilfeldig fordeling vil være bedre/høyere enn dette. Hvis kommunen ligger 1,0 standardavvik over gjennomsnittet, er det mye. I en tilfeldig fordeling vil bare 16 % av verdiene være større enn 1 standardavvik fra gjennomsnittet.

Figuren under viser fordelingen av avvik i en tilfeldig (normalfordelt) fordeling.

Figur 1: Standardisert normalfordeling. Kilde: Stein Aanesen, Olav Kristensen

2.6 Manglende data og feil data

Det kan være tre grunner til at data mangler:

1. Det er ingen aktivitet. Dette er ikke manglende data. Det kan være gode resultater, for eksempel ingen branner.
2. Kommunen har ikke rapportert. Dette er dårlig saksbehandling i kommunen, og bør få konsekvenser i målingen. Man skal ikke kunne få gode resultater ved å unnlate å rapportere.
3. Data kan ikke publiseres. SSB ivaretar lovens krav til personvern. Det samme gjør Utdanningsdirektoratet og andre som publiserer kommunestatistikk. Dette er noe kommunen ikke har kontroll over, og bør ikke straffes i målingen.

I praksis er det ikke alltid så lett å skille mellom resultatet null, manglende rapportering og manglende publisering. Vi har valgt å behandle manglende data som uforskyldt fra kommunens side. Vi beregner gjennomsnitt for de data som foreligger. Minst halvparten av indikatorene i en tjeneste må ha data for at kommunen skal få karakter i en tjeneste. Vi har forsøkt å velge indikatorer som har lite frafall i datasettet. Nesten alle indikatorer har svar fra minst halvparten av kommunene.

Vi har forsøkt å hindre rene feil i rapporteringen ved å lage grenser for variasjonen i hver variabel. Det er satt maksimalverdier og minimumsverdier for hver indikator. Eksempler:

- ▶ Prosenter må være positive, mellom 0 og 100.
- ▶ Teller kan ikke være større enn nevner (kan ikke rapportere flere brukere enn det er innbyggere i målgruppen).
- ▶ Saksbehandlingstid må være minst 1 dag.

2.7 Sammenligning med Kommunebarometeret

Til nå har Agenda Kaupang brukt Kommunebarometeret for å måle kvalitet. Kommunebarometeret er utviklet av Kommunal Rapport i løpet av de siste 15 årene. Kommunebarometeret har vært den eneste målingen av kvalitet på de samlede kommunale tjenestene.

Kommunebarometeret er et måleverktøy for å sammenligne kommuner med 151 indikatorer. Av disse gjelder 135 tjenestekvalitet og samfunnsutvikling. 10 gjelder kommunale finanser og fem gjelder kommunale kostnader. Kommunebarometeret har vært en viktig måling av kommunale resultater. Målingen fanger opp de viktigste indikatorene for kvalitet og ser kvaliteten sammen med kostnader og finanser.

Kommunebarometeret mäter kvalitet innen tjenestene grunnskole, barnehage, helse, sosial, pleie og omsorg, byggesak og VAR. Det er også et kapittel om miljø/energibruk i kommunale bygg. Det er opptil 18 indikatorer for hver tjeneste. Indikatorene vektes skjønnsmessig i hver tjeneste.

Tjenestene vektes skjønnsmessig for å få en samlet karakter for kommunen.

I den samlede vurderingen for kommunen teller kvalitet 85 %, finans 10 % og kostnader 5 %. Det samlede resultatet (inkludert finans og kostnader) korrigeres for kommunens inntektsnivå.

Kommunebarometeret har samtidig sine begrensninger. Målingen kommer sent (den kom i august i 2021). Utvalget av indikatorer og vektningen av indikatorer og tjenester kan diskuteres. Målingen rangerer kommunene, men den forteller ikke hvor stor avstand det er mellom dem. Vi har derfor utviklet et eget verktøy for å måle kvalitet.

Vi har prøvd å få til fire forbedringer av kvalitetsmålingen.

1. Kommunebarometeret vekter tjenestene skjønnsmessig. Kvalitetsindeksen vekter tjenestene etter deres andel av kommunens driftsutgifter. Vi har valgt en empirisk metode i stedet for en normativ. Dette er metoden Kommunaldepartementet har valgt i utgiftsutjevningen i det kommunale inntektssystemet.

2. Kommunebarometeret rangerer kommunene, men viser ikke hvor stor avstand det er mellom dem. Kvalitetsindeksen måler avstanden mellom kommunene i form av standardavvik. Det gir en mer nøyaktig måling.
3. Kvalitetsindeksen har færre indikatorer enn Kommunebarometeret. De viktigste indikatorene har større vekt.
4. Kvalitetsindeksen måler kvalitet i flere tjenester (også brann, samferdsel og administrasjon).

3 Resultater

3.1 Kvalitet

Bykle, Nesbyen og Gloppen kommuner kommer ut på topp på Kvalitetsindeksen 2024, basert på data fra 2023. Bykle er i gjennomsnitt 0,57 standardavvik bedre enn gjennomsnittet på de 84 indikatorene for kvalitet. Røst, Tana og Flakstad kommer ut på bunnen av listen. Flakstad er i gjennomsnitt 0,65 standardavvik dårligere enn gjennomsnittet av kommunene.

Det er ikke er så stor forskjell mellom topp og bunn. Det er ingen kommuner som har god kvalitet i alle tjenester. Det er heller ingen som har dårlig kvalitet i alle tjenester. Forskjellen mellom Flakstad og Bykle er 1,22 standardavvik. I en tilfeldig fordeling vil over halvparten av verdiene være lenger fra gjennomsnittet enn disse to kommunene.

Resultater for alle kommunene fremgår av vedlegget til rapporten. Det samlede datagrunnlaget kan hentes på www.agendakaupang.no.

3.2 Best styrt

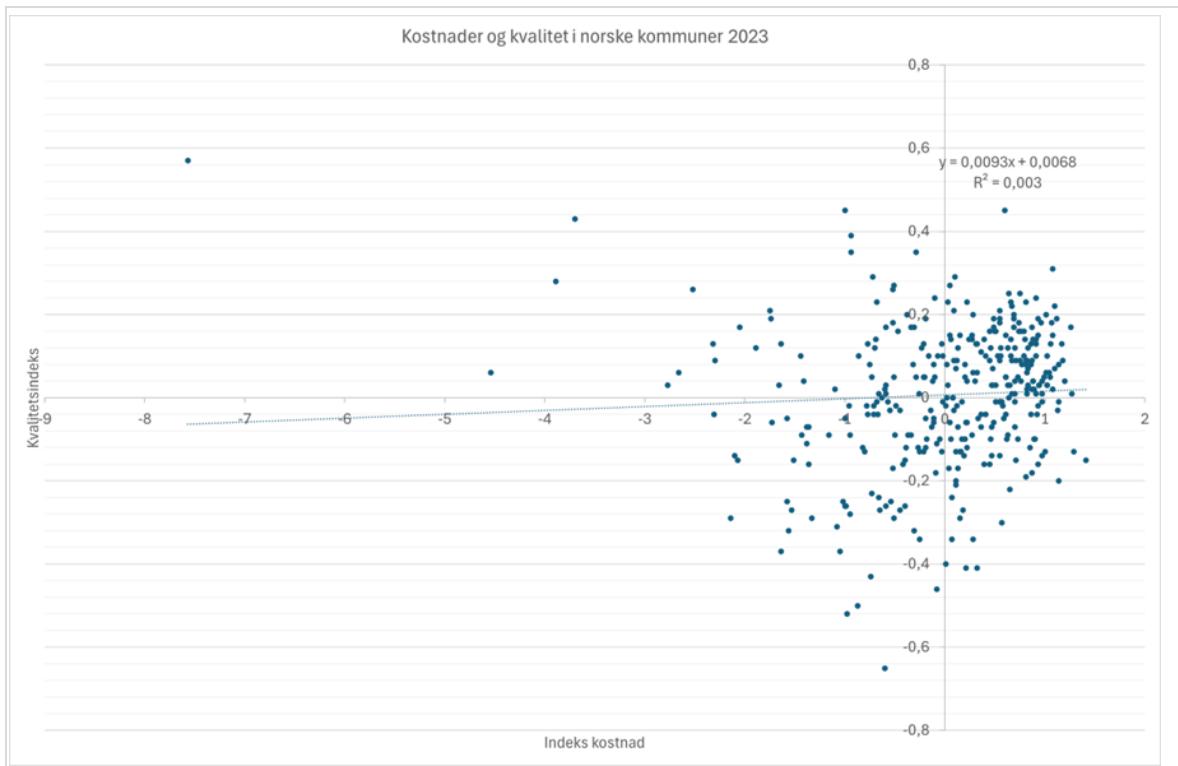
I denne rapporten er det kvalitetsmåling som er tema. Kvalitetsindeksen inngår i Kommuneindeksen, der vi også sammenligner kostnader og finansier.

Det er naturlig at indikatorene for kostnader og finansier blir behandlet på samme måten som kvalitetsindikatorene. Det betyr bruk av kommunegjennomsnitt og standardavvik også i disse delene av analysen. I vår samlede Kommuneindeks teller kvalitet, kostnader og finansier like mye.

3.3 Kostnader og kvalitet

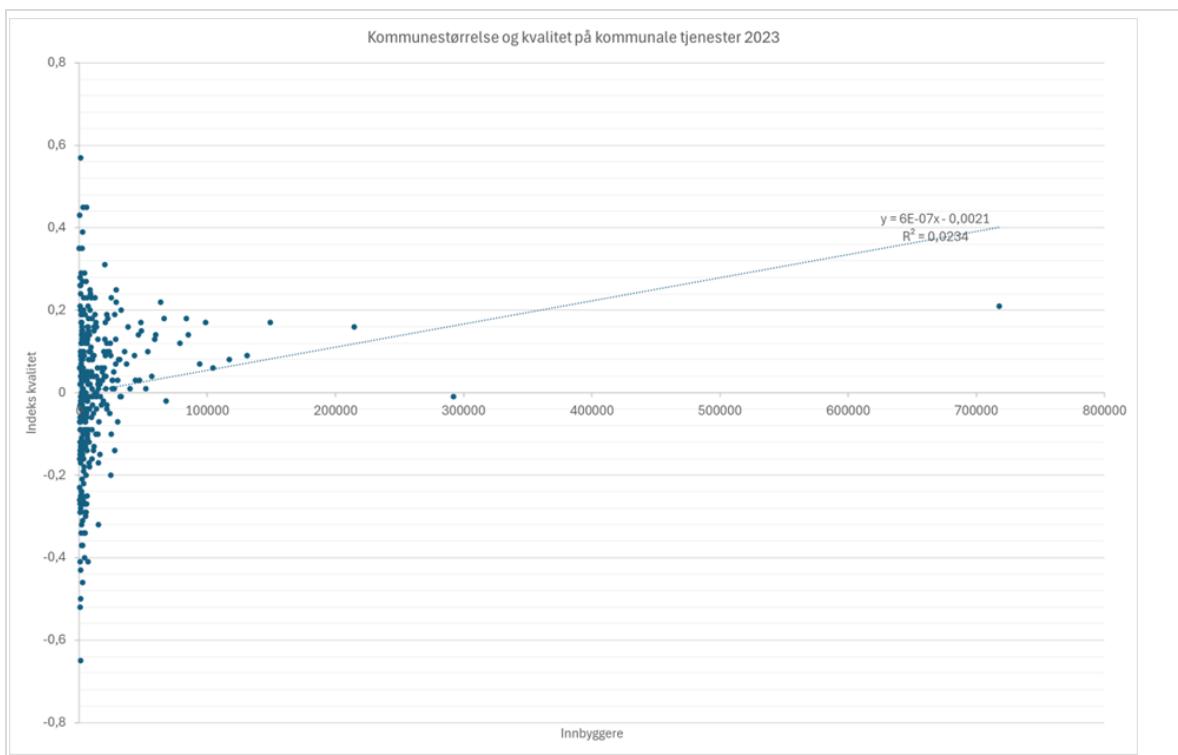
Datamaterialet i denne målingen tyder ikke på at det er noen særlig sammenheng mellom kostnader og kvalitet i kommunale tjenester. Det er ikke slik at høy kostnad gir høy kvalitet. I den grad det er sammenheng, er sammenhengen omvendt.

Figuren under viser hvordan sammenhengen mellom behovskorrigerte kostnader og kvalitet er i norske kommuner i 2022. Det er en svak tendens til at lave kostnader (høy kostnadsindeks) samvarierer med høy kvalitet (høy kvalitetsindeks). Kostnadsnivået forklarer bare 3 % av variasjonen i kvalitet. Vi konkluderer med at det er ingen sammenheng. Det er andre faktorer enn kostnadsnivået som avgjør kvaliteten på de kommunale tjenestene.

Figur 2: Kostnader og kvalitet i kommunale tjenester 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024

Vi finner heller ingen tydelig sammenheng mellom kommunestørrelse og kvalitet. Det er en svak tendens til at store kommuner har høyere kvalitet enn små kommuner. Men sammenhengen er for svak til at det betyr noe. Kommunestørrelse forklarer bare 4 % av variasjonen i kvalitetsindeksen i 2024.

Figur 3: Kommunestørrelse og tjenestekvalitet i norske kommuner. Data fra 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024

4 Administrasjon

Administrasjon omfatter KOSTRA-funksjonene 100 Politisk styring, 110 Kontroll, 120

Administrasjon (strategisk ledelse og administrativ støtte), 121 Felles eiendom, 130

Administrasjonslokaler, 180 Diverse fellesoppgaver (bl.a. sivilforsvaret), 285 Oppgaver utenfor kommunalt ansvarsområde.

Vi tar også med funksjonen 290 Interkommunalt samarbeid. Den skal gå i null, men gjør det ikke alltid.

4.1 Indikatorer

Administrasjon omfatter strategisk ledelse (politisk og administrativ) og administrativ støtte til linjen.

Strategisk ledelse har et overordnet ansvar for kommunens resultater. Strategisk ledelse har et spesielt ansvar for arbeidsmiljø, analyse og langsiktig planlegging.

Vi har valgt ut fem indikatorer:

- ▶ Sykefravær: Høyt sykefravær betyr mange vikarer. Dette reduserer kvaliteten på mange kommunale tjenester. Strategisk ledelse har ansvar for arbeidsmiljø i kommunen.
- ▶ Heltid/deltid: Mye deltid betyr lavere kompetanse hos de ansatte. Dette reduserer kvaliteten på mange kommunale tjenester. Strategisk ledelse har overordnet ansvar for kompetansen i organisasjonen.
- ▶ Alder på kommuneplanens samfunnsdel. En gammel kommuneplan indikerer liten vekt på langsiktig planlegging.
- ▶ Alder på kommuneplanens arealdel. En gammel kommuneplan indikerer liten vekt på langsiktig planlegging. Arealdelen er et viktig verktøy for kvalitet og effektivitet i pleie og omsorg.
- ▶ Alder på analysen av risiko og sårbarhet (ROS-analysen): ROS-analysen går fort ut på dato. Strategisk ledelse har ansvar for å holde ROS-analysen oppdatert.

4.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigering?
Administrasjon	Struktur	Sykefravær prosent	35,0 %	8,0 %	2,8 %	Nei	SSB		Ingen
	Struktur	Andel hele stillinger	35,0 %	8,0 %	2,8 %	Ja	Kostra	11917+119	Ingen
	Prosess	Alder på kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt år)	10,0 %	8,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	12594	Ingen
	Prosess	Alder på kommuneplanens arealdel (vedtatt år)	10,0 %	8,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	12594	Ingen
	Prosess	Alder på ROS-analysen (Vedtatt år)	10,0 %	8,0 %	0,8 %	Ja	DSB		Ingen

5 Barnehage

Barnehage omfatter KOSTRA-funksjonene 201 Barnehage (det ordinære tilbudet), 211 Styrkingstiltak og 221 Barnehagelokaler. Private barnehager står for 50 % av plassene. Tilskudd til private barnehager utbetales som kjøp av tjenester i funksjon 201.

5.1 Indikatorer

Barnehagene er første etappe i det kommunale læringsløpet. Barnehagen skal bidra til barns sosiale evner og språkferdigheter. Det mangler data om resultater for brukerne i barnehagene. Utbyttet av tjenesten måles ikke. Det er noen indikatorer for strategi, kompetanse og bemanning.

Barnehage veier 13 % i målingen. Vi har tatt med 6 indikatorer.

- ▶ Foreldrenes tilfredshet med tilbuddet: Den årlige foreldreundersøkelsen er det nærmeste vi kommer å måle resultatet for brukerne. Undersøkelsen er frivillig, og gjennomføres i de fleste kommuner.
- ▶ Tilsyn siste år: Tilsyn fra den lokale barnehagemyndigheten er et tiltak for å sikre kvaliteten i tilbuddet. Tilsyn er ekstra viktig når det mangler data om resultater for brukerne.
- ▶ Dekningsgrad blant flyktningbarn: Barnehager er ansett som et viktig verktøy i arbeidet med integrering av flyktninger. Mange kommuner jobber aktivt for å trekke flyktningbarn til barnehagene. Konsekvensene av dårlig integrering er store.
- ▶ Andel barnehagelærere: Kompetanse er viktig i barnehager, dersom tilbuddet skal utvikle barns sosiale og kognitive evner. Norske barnehager har ifølge OECD vært preget av lav kompetanse. Loven krever maksimalt 14 unger over tre år eller 7 unger under tre år per barnehagelærer.
- ▶ Bemanningsfaktor på avdelingen: Loven krever en ansatt per seks barn over tre år (eller tre barn under tre år). Høy bemanningsfaktor oppfattes som en kvalitet i barnehager.
- ▶ Lekeareal per barn: Staten anbefaler minst 5,3 kvm for barn under 3 år og 4 kvm for barn over tre år. Nye barnehager bygges med 4 kvm for barn over 3 år og 8 kvm for barn under tre år.

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og har ansvar for å påse at alle barnehager følger lovens minstekrav til kompetanse og bemanning. Vi måler derfor kompetanse og bemanningsfaktor for både kommunale og private barnehager. Kommunene kan ikke pålegge private barnehager høyere bemanning eller kompetanse enn loven krever.

5.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjenest e	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr
Barnehage	Nytte for brukeren	Foreldreundersøkelsen	20,0 %	13,0 %	2,6 %	Ja	Udir	
	Struktur	Plasser per ansatt	5,0 %	13,0 %	0,7 %	Nei	Kostra	13502
	Kompetanse	Andel barnehagelærere	40,0 %	13,0 %	5,2 %	Ja	Kostra	13502
	Strategi	Dekningsgrad minoriteter	10,0 %	13,0 %	1,3 %	Ja	Kostra	13502
	Struktur	Lekeareal per barn	5,0 %	13,0 %	0,7 %	Ja	Kostra	12055
	Prosess	Barnehager med tilsyn	20,0 %	13,0 %	2,6 %	Ja	Udir	

6 Barnevern

Barnevern omfatter KOSTRA-funksjonene 244 Barnevernstjeneste (kontoret/bemanningen), 251 Tiltak i hjemmet (hjelpetiltak, frivillige tiltak) og 252 omsorgstiltak (tvangstiltak, plasseringer).

6.1 Indikatorer

Målene til barnevernet er dels å ta seg av barn som utsettes for overgrep og omsorgssvikt i familien, dels å bidra til å forhindre slike overgrep. Tiltakene kan være mer eller mindre dramatiske. Det moderne barnevernet satser på tiltak lengst mulig nede i tiltakstrappen. Det vil si forebygging og hjelpetiltak i stedet for omsorgsovertakelse (fosterhjem eller institusjon). Målet er å hjelpe disse barna til å klare seg i livet, til tross for en dårlig start.

Det er vanskelig å måle resultatene i barnevernet. Resultatene oppnås på lang sikt, og det kan være mange årsaker til barns utvikling. Vi har tatt med 6 indikatorer. Indikatorene vi har valgt dreier seg mest om dekningsgrader, strategi i tjenesten og prosesskvalitet. Dette er indirekte kvalitetsmål. Barnevern teller 3 % i målingen.

- Andel innbyggere 0–22 år med barnevernstiltak

Vi ønsker å måle effektene for brukerne. Målet for brukerne er å klare seg uten barnevernet. Liten andel barn i barnevernet kan tolkes som et passivt barnevern eller som et barnevern som driver med tidlig innsats. Vi tolker det som et barnevern med evne til tidlig innsats. Vi behovskorrigerer denne andelen, fordi vi vet at behovet for barnevern varierer mye fra kommune til kommune. Sosiale forhold betyr mer for barneværnens behov enn andelen barn og unge i det kommunale inntektssystemet.

- Andel klienter med hjelpetiltak

Tiltakene i barnevernet kan være mer eller mindre dramatiske. Det moderne barnevernet satser på tiltak lengst mulig nede i tiltakstrappen. Det vil si forebygging og hjelpetiltak i stedet for omsorgsovertakelse (fosterhjem eller institusjon).

- Andel meldinger behandlet innen 7 dager

Barneværnsloven krever at meldinger skal behandles i løpet av 7 dager.

- Undersøkelser avsluttet innen tre måneder

Barneværnsloven krever at undersøkelser skal gjennomføres i løpet av tre måneder. Dette er et viktig mål for tjenesten. Når undersøkelser settes i gang, er det stor risiko for at tiltak må settes inn.

- Andel klienter med hjelpetiltak som har en evaluert tiltaksplan
- Andel fosterhjem med tilsyn etter lovens krav

6.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjenest e	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr
Barnevern	Nytte for brukeren	Andel barn med tiltak	30,0%	3,0%	0,9 %	Nei	Kostra	12275
		Andel saker med hjelpetiltak	30,0%	3,0%	0,9 %	ja	Kostra	12275
	Prosess	Undersøkelser avsluttet innen 3 mnd	10,0%	3,0%	0,3 %	Ja	Kostra	12280
		Meldinger behandlet innen 7 dager	10,0%	3,0%	0,3 %	Ja	Kostra	12189
		Andel fosterhjem med tilsyn	10,0%	3,0%	0,3 %	Ja	Barneværnsmonitor	
		Andel tiltaksplaner evaluert	10,0%	3,0%	0,3 %	Ja	Barneværnsmonitor	

7 Bolig

Bolig omfatter KOSTRA-funksjonene 265 Kommunale boliger, 283 Bistand til å skaffe egen bolig (Startlån mm) og 315 Boligtiltak (kommunal boligbygging).

7.1 Indikatorer

Vi har med to indikatorer for kommunale boliger og bistand til å skaffe egen bolig.

Kommunale boliger

Boligene skal passe for målgruppen, og de skal bli brukt. En meget stor del av brukerne er eldre og funksjonshemmede.

- Boliger tilrettelagt for rullestolbrukere (universell utforming)

Startlån

- Boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbygger

Det antas at startlån er et godt virkemiddel for å hjelpe varig vanskeligstilte inn i boligmarkedet og en mer permanent bosituasjon. Målgruppen er personer som ikke kan få boliglån pga. f.eks. lav egenkapital, men som har stabil nok inntekt til å kunne betjene et lån.

7.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigering?
Bolig	Verdi for brukeren	Andel boliger tilrettelagt for rullestolbrukere	25,0 %	2,0 %	0,5 %	Ja	Kostra	12008	Ingen
		Startlån per 1000 innbygger	75,0 %	2,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	13277	Ingen

8 Brann

Brann omfatter KOSTRA-funksjonene 338 Forebygging (inkludert feietjenesten) og 339 Beredskap (både brann- og redningstjeneste).

8.1 Indikatorer

Målet med tjenesten er å slokke brann og forhindre brann gjennom brannforebyggende arbeid. Brannvesenet har dessuten en oppgave innen redningstjeneste mer generelt (bilulykker, båtulykker, akutt forurensning). Feiertjenesten er en selvfinansiert del av det brannforebyggende arbeidet.

Brann og redning teller 2 % i målingen. Vi har tatt med tre indikatorer: to om beredskap og en om resultatene av arbeidet.

- ▶ Andel A-objekter med tilsyn: A-objekter er bygg med spesielt stor brannrisiko. Det er for eksempel fabrikker med brannfarlig produksjon (stor sannsynlighet for brann) og sykehjem (store konsekvenser hvis det blir brann). Disse objektene skal ha ekstra nøye tilsyn. Tidligere var det krav om årlig tilsyn. Nå skal tilsynet være risikobasert. Stor andel tilsyn er bra.
- ▶ Andel piper feid siste fire år. Feiing er et viktig brannforebyggende tiltak. Det trengs regelmessig feiing av pipene. Det er ikke krav om en spesiell feiefrekvens. Derfor vil andelen feide piper variere fra år til år. Feiefrekvensen bør derfor måles over flere år. De fleste kommuner feier pipene minst hvert fjerde år (tror vi).
- ▶ Bygningsbranner per 1000 innbygger siste 2 år.

8.2 Datagrunnlag

Alle data kan hentes fra KOSTRA.

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigerering?
Brann og redning	Nytte for brukeren	Andel A-objekter med tilsyn, siste to år	33,0 %	2,0 %	0,7 %	Ja	Kostra	12058	Ingen
	Nytte for brukeren	Andel piper feid, siste to år	33,0 %	2,0 %	0,7 %	Ja	Kostra	12058	Ingen
	Nytte for brukeren	Bygningsbranner per 1000 innbygger, siste to år	34,0 %	2,0 %	0,7 %	Nei	Kostra	12058	Ingen

9 Grunnskole

Grunnskolen omfatter KOSTRA-funksjonene 202 Grunnskole (undervisningen), 213 Voksenopplæring, 215 SFO, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss.

9.1 Indikatorer

Vi ønsker å måle utbyttet for brukeren. Grunnskolen er en av tjenestene der dette er mulig. Vi kan måle både læringsutbyttet og læringsmiljøet. Indikatorene som er valgt, er blant de indikatorene som skal være med i den årlige, lovpålagte tilstandsrapporten for grunnskolen.

Læringsutbytte måles ved hjelp av grunnskolepoeng, nasjonale prøver og skolebidraget. Det er viktig at resultatene blir sett i sammenheng med elevenes sosiale bakgrunn. Skolebidragsindikatorene bidrar til dette. Skolen får en karakter over 0 dersom resultatene er bedre enn elevenes utgangspunkt tilsier.

Læringsmiljø måles med elevundersøkelsen, som er lovpålagt på 7. og 10. trinn. Vi bruker gjennomsnittet av alle spørsmålene.

Kompetanse måler om lærerne har godkjent kompetanse. Det gjelder både generell lærerkompetanse og fordyppning i de viktigste fagene (norsk, matte og engelsk). Fordypning er pålagt fra 2024. Kravet er 30 vekttall i barneskolen og 60 vekttall på ungdomsskolen.

Vi har latt læringsutbyttet, læringsmiljø og lærernes kompetanse telle omtrent like mye.

Grunnskolen teller 20 % i målingen. Vi har tatt med 14 indikatorer:

Læringsmiljø 35 %:

- Læringsmiljø: Gjennomsnitt på elevundersøkelsen, 7. trinn. Vekt 15 %.
- Læringsmiljø: Gjennomsnitt på elevundersøkelsen, 10. trinn. Vekt 15 %.
- Fravær på 10. trinn 5 %

Læringsutbytte 45 %:

- Læringsutbytte: Grunnskolepoeng. Vekt 5 %
- Læringsutbytte: gjennomsnitt på nasjonale prøver i 5. trinn. Vekt 5 %
- Læringsutbytte: Gjennomsnitt på nasjonale prøver, 8. trinn. Vekt 5 %
- Læringsutbytte: Gjennomsnitt på nasjonale prøver, 9. trinn. Vekt 5 %
- Læringsutbytte: Skolebidrag 1–4. trinn. Vekt 7,5 %
- Læringsutbytte: Skolebidrag 5–7. trinn. Vekt 7,5 %
- Andel elever som gjennomfører VGS innen fem år. 5 %

Prosess 5 %:

- Andel av spesialundervisningen brukt på 1–4. trinn 5 %

Kompetanse 15 %:

- Kompetanse: Andel lærertimer gitt av lærere med godkjent utdanning. 5 %
- Kompetanse: Andel lærere i norsk, engelsk og matte på trinn 1–7 med 30 vekttall i faget. 5 %
- Kompetanse: Andel lærere i norsk, engelsk og matte på trinn 8–10 med 60 vekttall i faget. 5 %

9.2 Datagrunnlag

Grunnskole	Nytte for brukeren	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Kostra	12232	Ingen
	Nytte for brukeren	Elevundersøkelsen 7.trinn, snitt	15,0 %	20,0 %	3,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Elevundersøkelsen 10.trinn, snitt	15,0 %	20,0 %	3,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Nasjonale prøver 5.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Nasjonale prøver 8.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Nasjonale prøver 9.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Skolebidrag 1-4.trinn	7,5 %	20,0 %	1,5 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Skolebidrag 5-7.trinn	7,5 %	20,0 %	1,5 %	Ja	Udir		Ingen
	Kompetanse	Fordypning 1-7.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	GSI		Ingen
	Kompetanse	Fordypning 8-10.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	GSI		Ingen
	Kompetanse	Lærere med lærerutdanning	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Udir		Ingen
	Nytte for brukeren	Gjennomføring VGS	10,0 %	20,0 %	2,0 %	Ja	FHI		Ingen
	Prosess	Andel spesialundervisning 1-4.trinn	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Ja	Kostra	12222	Ingen
	Prosess	Fravær 10.klasse	5,0 %	20,0 %	1,0 %	Nei	Kostra	12232	Ingen

10 Helse

Helse omfatter funksjonene 232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste, 233 Annet forebyggende helsearbeid, 241 Diagnose, behandling, rehabilitering og rehabilitering.

10.1 Indikatorer

Tjenesten har ansvar for legetilbudet i kommunen, inkludert basistilskudd til fastleger, legevakt og fengselshelsetjenesten. Dessuten forebyggende helsearbeid for barn og annet forebyggende helsearbeid til voksne (folkehelsearbeid mv.) og fysioterapi- og ergoterapitjenester inkludert formidling av hjelpemidler mv. Vi ønsker å måle nytteverdi for brukeren.

Fastlegetjenesten (kapasitet):

- ▶ Andel åpne fastlegelister
- ▶ Andel pasienter på liste med lege

Helsestasjoner (dekning):

- ▶ Andel nyfødte med besøk av jordmor innen tre dager
- ▶ Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 14 dager
- ▶ Andel elever med helseundersøkelse i 1. trinn

Vi lar alle fastlegeindikatorene telle mest.

10.2 Datagrunnlag

Alle indikatorene finnes i KOSTRA.

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korriger ng?
Helse	Nytte for brukeren	Andel nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier	10,0 %	5,0 %	0,5 %	Ja	Kostra	12209	Ingen
		Andel åpne fastlegelister	30,0 %	5,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12005	Ingen
		Andel pasienter på liste med lege	30,0 %	5,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12005	Ingen
		Helseundersøkelse 1.trinn, andel elever	20,0 %	5,0 %	1,0 %	Ja	Kostra	11993	Ingen
		Andel med hjemmebesøk av jordmor innen tre dager	10,0 %	5,0 %	0,5 %	Ja	Kostra	12191	Ingen

11 Kultur

Kultur omfatter KOSTRA-funksjonene 231 Aktivitetstilbud barn og unge (fritidsklubber), 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Museer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett, 381 Kommunale idrettsbygg, 385 Andre kulturaktiviteter (tilskudd), 386 Kommunale kulturygg.

11.1 Indikatorer

Kommunen har ikke ansvaret for kulturlivet i kommunen. Kommunens rolle er knyttet til noen få lovpålagede tjenester. Det gjelder kulturskolen og biblioteket. Utover det skal kommunen stimulere kulturlivet som en del av arbeidet med samfunnsutvikling. Kommunen kan velge å drive kommunal kino, kulturygg og idrettsanlegg.

Det er ikke offentlig statistikk som måler nytteverdien for innbyggerne av de kommunale kulturtildelene. Det nærmeste vi kommer er å undersøke om tildelene blir brukt. Man må kunne tro at tildelene er bedre jo større andel av befolkningen som benytter dem.

Vi har valgt fem indikatorer for oppslutning om kommunale kulturtildel:

- Andel innbyggere 6–15 år som søker til kulturskolen (deltakere pluss venteliste)
- Besøk på biblioteket per innbygger
- Utlån på biblioteket per innbygger
- Besøk på fritidsklubb per innbygger 6–20 år
- Kinobesøk per innbygger.

11.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datalkilde	Tabell nr	Korrigeri ng?
Kultur	Dekning	Utlån bibliotek per innbygger	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	13135	Ingen
		Besøk på biblioteket per innbygger	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	13135	Ingen
		Kinobesøk per innbygger	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	13135	Ingen
		Søkere kulturskole 6–215 år	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	12061	Ingen
		Besøk i fritidsklubb per 1000 innbygger 6–20 år	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	12063	Ingen

12 Plan

Plan omfatter KOSTRA-funksjonene 301 Plansaker, 302 Byggesak, 303 Kart og oppmåling, 335 Parkdrift, 360 Naturforvaltning og 365 Kulturminnevern.

12.1 Indikatorer

Vi ønsker å måle resultater for brukeren. Brukerne er innbyggere som søker om tillatelse til å bygge, dele opp eiendom eller regulere eiendom. For søkerne er det viktig med rask saksbehandling og lav pris på søknaden. Byggesaksbehandlingen kan prises til selvkost. Vi antar det blir gjort i de fleste kommuner. Samtidig må kommunen ivareta oppgaven som håndhever av plan- og bygningsloven. Det betyr blant annet at bygg skal føres opp i tråd med byggetillatelsen.

Vi tar tatt med fire indikatorer:

- Saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (med innsigelser, utenfor regulert område eller med dispensasjon)
- Saksbehandlingstid for private reguleringsplaner (fra komplett søknad)
- Gebyr for søknad om bygging av enebolig
- Andel byggesaker med tilsyn

12.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigerering?
Plan mm	Nytte for brukeren	Saksbehandlingstid byggesaker med 12 ukers frist	25,0 %	2,0 %	0,5 %	Nei	Kostra	13434	Ingen
	Nytte for brukeren	Saksbehandlingstid private reguleringsplaner (kommunens tid)	25,0 %	2,0 %	0,5 %	Nei	Kostra	13434	Ingen
	Nytte for brukeren	Gebyr byggesak enebolig	25,0 %	2,0 %	0,5 %	Nei	Kostra	13303	Ingen
	Prosess	Byggesaker med faktisk tilsyn (prosent)	25,0 %	2,0 %	0,5 %	Ja	Kostra	13434	Ingen

13 Pleie og omsorg

Pleie og omsorg omfatter funksjonene 234 Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelser mv., 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon, 254 Helse- og omsorgstjenester for hjemmeboende, 256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud og 261 Institusjonslokaler.

13.1 Indikatorer

Pleie og omsorg er en stor tjeneste. Den teller 30 % i målingen. Tjenesten er i sterk vekst, på grunn av demografiske endringer, lovfesting av tjenester og endrede forventninger til kommunens tjenestetilbud. Pleie- og omsorgstjenestene er i sterk endring i retning mer hjemmebasert omsorg med fokus på tidlige trinn i den helhetlige innsatstrappen (lavere andel med heldøgs tjenester) og med vekt på mestring (hjelp til selvhjelp).

- Tjenesten omfatter både eldre og yngre brukere (utviklingshemming/utviklingsforstyrrelser og psykisk helse/rus). Gruppen «andre brukere i hovedsak eldre» omfatter ofte 65–70 % av ressursinnsatsen. Det er viktig å måle kvaliteten i tilbudet til både eldre og yngre brukere.
- Tjenesten omfatter en helhetlig innsatstrapp med flere trinn. Det er viktig å måle kvalitet på enkelttrinnene og på trappen som helhet.
- Det er få og svakt utviklede indikatorer for resultatkvalitet. Vi klarer ikke å måle direkte effekt for de forskjellige brukergruppene. Derfor må vi i større grad måle prosesskvalitet (kvalitet i tjenesteutførelsen) og innsatsfaktorer (kompetanse, bemanning mv.)

Vi har basert på tilgjengelige nasjonale tall prioritert 20 indikatorer. Alle teller 5 % hver innenfor pleie og omsorg.

Resultatkvaliteter:

- Andel innbyggere 80 år og eldre som ikke mottar tjenester 5 %
- Andel innbyggere 80 år og eldre som ikke er på langtidsopphold på sykehjem 5%

Prosesskvaliteter:

- Andel oppholdsdøgn korttid på sykehjem 5 %
- Andel med langtidsopphold på sykehjem med kartlagt ernæringsstatus siste 12 måneder 5 %
- Andel som mottar helsetjenester i hjemmet med kartlagt ernæringsstatus siste 12 måneder 5 %
- Andel sykehjemsbeboere vurdert av lege siste 12 måneder 5 %
- Andel sykehjemsbeboere vurdert av tannlege siste 12 måneder 5 %
- Andel hjemmeboende med demens som har vedtak om dagaktivitetstilbud 5 %
- Andel personer med psykisk utviklingshemming med vedtak om dagaktivitetstilbud 5 %
- Andel brukere med bistand til å delta i arbeid og utdanning 5 %
- Andel brukere med bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur- og fritidsaktiviteter 5 %

Struktur:

- Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning 5 %
- Andel brukerrettede årsverk med relevant 3-årig høyskoleutdanning 5 %
- Årsverk psykisk helse/rus per 1000 innbygger 5 %
- Årsverk med videreutdanning i psykisk helse/rus per 1000 innbygger 5 %
- Geriatrisk sykepleier per 1000 innbyggere 80 år og eldre 5 %
- Ergoterapeut per 1000 innbygger 80 år og eldre 5 %
- Timer fysioterapeut per uke per sykehjemsbeboer 5 %
- Fysioterapeuter per 1000 innbygger 5 %
- Andel døgntjenester levert med velferdsteknologi

13.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigering?
Pleie og omsorg	Kompetanse	Andel ansatte med fagutdanning	5,0 %	30,0 %	1,5 %	ja	Kostra	12209	Ingen
		Andel ansatte med høyskoleutdanning 3 år	5,0 %	30,0 %	1,5 %	ja	Kostra	11924	Ingen
	Nytte for brukeren	Andel innbyggere over 80+ år som ikke mottar tjenester	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12209	Ingen
	Nytte for brukeren	Andel innbyggere 80+ som ikke er på sykehjem	5,0 %	30,0 %	1,5 %	ja	Kostra	12209	Ingen
	Struktur	Timer fysioterapeut per uke per sykehjembeboer	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12293	Ingen
	Prosess	Andel sykehjembeboere vurdert av lege siste år	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12293	Ingen
	Struktur	Geriatrisk sykepleier per 1000 innbygger 80+	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	11924	Ingen
	Struktur	Ergoterapeut per 1000 innbygger 80+	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	11924	Ingen
	Strategi	Andel oppholdsår korttid på sykehjem	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	11644	Ingen
	Prosess	Andel av beboere på langtidsopphold i institusjon som er vurdert av tannhelsetjenesten siste 12 måneder	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Hdir		Ingen
		Andel beboere (67 år og eldre) på langtidsopphold i institusjon som har fått kartlagt sin ernæringsstatus i løpet av siste 12 måneder.							
	Prosess	Andel hjemmeboende med demens som har vedtak om et dagaktivitetstilbud	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Hdir		Ingen
	Nytte for brukeren	Andel personer (67 år og eldre) som mottar helsetjenester i hjemmet som har fått kartlagt sin ernæringsstatus i løpet av siste 12 måneder.							
	Prosess	Andel personer med psykisk utviklingshemming med vedtak om dagaktivitetstilbud	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Hdir		Ingen
	Nytte for brukeren	Andel søker/tjenestemottakere med innfridde behov og ønsker om bistand til å delta i arbeid og utdanning.							
	Nytte for brukeren	Andel søker/tjenestemottakere med innfridde behov og ønsker om bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur og fridtsaktiviteter.							
	Struktur	Årsverk psykisk helse/rus per 1000 innbygger	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Sintef		Ingen
	Struktur	Årsverk med videreutdanning i psyk/rus per 1000 innbygger	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Sintef		Ingen
	Struktur	Brukere med velferdsteknologi per 1000 innbygger	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	11642	Ingen
	Struktur	Fysioterapeut per 10.000innbyggere	5,0 %	30,0 %	1,5 %	Ja	Kostra	12209	Ingen

14 Samferdsel

Samferdsel omfatter to KOSTRA-funksjoner: 330 Samferdselsbedrifter (havnevesen og parkering) og 332 Kommunale veier.

14.1 Indikatorer

Havnevesen og parkering er ikke aktuelt i alle kommuner. Kommunale veier har alle kommuner, men dette er ikke lovpålagt. Kommunen står fritt til å bygge veier eller la være. Kommunen kan nedklassifisere kommunale veier til private veier.

Samferdsel teller 2 % i målingen. Vi har tatt med tre indikatorer for kvalitet på det kommunale veinettet:

- ▶ Andel vei med fast dekke. Teller 60 %.
- ▶ Andel vei med belysning
- ▶ Andel vei lagt til rette for syklister

14.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt=godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigeri ng?
Samferdsel	Verdi for brukeren	Andel kommunal vei med fast dekke	60,0 %	2,0 %	1,2 %	Ja	Kostra	11816 Ingen	
		Andel kommunale veier lagt til rette for syklister	20,0 %	2,0 %	0,4 %	Ja	Kostra	11816 Ingen	
		Andel kommunal vei med belysning	20,0 %	2,0 %	0,4 %	Ja	Kostra	11816 Ingen	

15 Sosial

Sosialtjenesten omfatter funksjonene 242 Sosialtjeneste (kontoret), 243 Rus/psykiatri, 273 Vernet arbeid, 275 Introduksjonsordningen, 276 Kvalifiseringsordningen, 281 Økonomisk sosialhjelp.

15.1 Indikatorer

Hovedmålgruppen for sosialtjenesten er voksne innbyggere (over 18 år) som av ulike årsaker trenger hjelp i en kortere periode. Personer som trenger hjelp på grunn av kroniske sykdommer får hjelp av statlige ordninger (uførepensjon m.m.). Målet for tjenesten er å gjøre disse personene selvhjulpne (over i arbeid eller utdanning) eller få dem over på statlige ordninger.

Innsatsen overfor unge klienter er spesielt viktig.

Flyktninger er en stadig viktigere del av målgruppen. Utenlandsfødte står for halvparten av den økonomiske sosialhjelpen. Introduksjonsprogrammet er viktig for å hjelpe flyktningene til å tilpasse seg det norske samfunnet.

Sosial teller 4 % i målingen. Vi har valgt ut 5 indikatorer som måler suksessen i tjenesten.

- ▶ Andel innbyggere 18–24 år med sosialhjelp
- ▶ Andel innbyggere med sosialhjelp
- ▶ Andel sosialklienter med sosialhjelp i 6 måneder eller mer
- ▶ Andel sosialklienter med sosialhjelp som hovedinntekt
- ▶ Andel flyktninger i aktivitet ett år etter introduksjonsordningen.

Vi vet at behovet for sosialhjelp varierer mellom kommunene. Andelen klienter korrigeres derfor for utgiftsbehov (andelen klienter deles på behovet).

15.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigeri ng?
Sosial	Nytte for brukeren	Andel innbyggere 18-24 år med sosialhjelp	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Nei	Kostra	12210	Behov
		Andel innbyggere 18-66 med sosialhjelp	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Nei	Kostra	12210	Behov
		Andel med mer enn 6 måneder sosialhjelp	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Nei	Kostra	12210	Ingen
		Andel med sosialhjelp som hovedinntekt	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Nei	Kostra	12210	Ingen
		Flyktninger i aktivitet ett år etter introduksjonsordning	20,0 %	4,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	10824	Ingen

16 Vann, avløp og renovasjon

Dette gjelder vannforsyningen, kloakk og søppeltømming. Søppeltømmingen som kommunal oppgave omfatter private husholdninger, ikke næringslivet. Dette er tre tjenester kommunen kan finansiere med gebyrer fra huseierne. Renovasjonen skal være selvfinansiert.

VAR omfatter KOSTRA-funksjonene 340 Produksjon av vann, 345 Distribusjon av vann, 350 Avløpsrensing, 353 Avløpsnett, 354 Tømming av slamavskillere, 355 Innsamling av avfall og 357 Behandling av avfall.

16.1 Indikatorer

Vann teller 5 % i målingen. Vi har valgt ut 6 indikatorer.

- Resultatene for brukerne.

Vann: Kommunen er ikke pliktig til å levere vann til innbyggerne, men i den grad man gjør det, skal vannet være rent. Vi bruker resultatene av fire målinger(e-coli, PH, humus og farge). Full pott betyr at alle prøvene er gode.

- Størrelsen på huseiergebyrene: Huseierne ønsker lave gebyrer. Lave gebyrer og god kvalitet på leveransen er bra. Det tyder på en effektiv tjeneste. Vi måler ikke kostnader to ganger med denne indikatoren. Kostnadene ved VAR-sektoren inngår ikke i netto driftsutgifter i kommunen, siden tjenestene er selvfinansiert.

Fornying av ledningsnettet: Fornyelse av nettet er en vesentlig del av det innbyggerne betaler for. Nye rør gir mindre risiko for tilstoppelser, ledningsbrudd og de problemer det medfører.

- Kommunen er forurensningsmyndighet. Vi bør måle kommunens evne til å løse lovpålagte oppgaver.

Avløp: Kommunen er forurensningsmyndighet. Kommunen skal sørge for at bolighus og hytter ikke forurenser grunnen. Vi kan måle andel innbyggere som er tilknyttet renseanlegg med godkjent rensing. NB: Dette omfatter bare innbyggere som er tilknyttet renseanlegg. I grisgrendte strøk er det mange som har eget anlegg (ca. 600.000 innbyggere). Det er ikke med i denne statistikken.

Renovasjon: Kommunen har ansvar for å samle inn husholdningssøppel og behandle det slik loven krever (forbrenning eller gjenvinning). Høy grad av gjenvinning er et mål de fleste er enig om.

16.2 Datagrunnlag

Tjeneste	Tema	Indikator	Vekt i tjenesten	Vekt tjeneste	Vekt totalt	Er høyt= godt?	Datakilde	Tabell nr	Korrigering?	
VAR	Verdi for brukeren	Andel vannprøver uten mangler (4 tester)	17,0 %	5,0 %	0,9 %	Ja	Kostra	11791	Ingen	
		Årsgebyr for vann, avløp og renovasjon	17,0 %	5,0 %	0,9 %	Nei	Kostra	11789+122	Ingen	
		Andel vannledning byttet ut siste tre år	16,0 %	5,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	11791	Ingen	
		Andel kloakkledning byttet ut siste tre år	16,0 %	5,0 %	0,8 %	Ja	Kostra	11789	Ingen	
		Myndighet krav	Andel innbyggere med godkjent rensing av kloakk	17,0 %	5,0 %	0,9 %	Ja	Kostra	11789	Ingen
			Andel søppel levert til gjenvinning	17,0 %	5,0 %	0,9 %	Ja	Kostra	12263	Ingen

AGENDA KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.